

REGLEMENTĂRI NORMATIVE PRIVIND PROTECȚIA DATELOR CU CARACTER PERSONAL

NORMATIVE REGULATIONS OF THE PROTECTION OF PERSONAL DATA

Ecaterina BALTAGA, conf. univ., dr. în drept
Universitatea Tehnică din Moldova.
ORCID ID: 0000-0003-4240-249X

Rezumat: *Investigarea temei privind protecția datelor cu caracter personal a fost efectuată cu scopul de a evalua semnificația, valoarea și importanța acordată confidențialității și protecției datelor cu caracter personal. Am făcut încercări de a face o distincție între conceptul de confidențialitate și protecția datelor. Pe acest motiv a fost nevoie de analizat cadrul general normativ de protecție a datelor cu caracter personal la nivel internațional și național. În plus, s-au analizat rezultatele supravegherii activității autorităților publice de Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal privind respectarea și exercitarea mecanismului de control asupra utilizării datelor cu caracter personal.*

Cuvinte-cheie: *confidențialitate, date, date cu caracter personal, cadrul normativ.*

Abstract: *The study of the protection of personal data was carried out with the aim of assessing the meaning, value and importance given to the confidentiality and protection of personal data. We have made attempts to draw a distinction between the concept of confidentiality and data protection. For this reason, it was necessary to analyze the general normative framework for protecting personal data at the international and national levels. In addition, the results of the supervision of the activity of public authorities by the National Center for the Protection of Personal Data regarding the observance and exercise of the control mechanism over the use of personal data were analyzed.*

Keywords: *confidentiality, data, personal data, regulatory framework.*

Introducere

Cercetarea a fost axată pe analiza legislației naționale și internaționale care reglementează mecanismele de utilizare și protecție a datelor cu caracter personal. S-a pus accent pe importanța confidențialității datelor, fiindcă lipsa controlului accesului cu privire la informațiile personale pot expune persoanele unui riscului de fraudă sau furt de identitate. În plus, o încălcare a datelor la nivel guvernamental poate pune în pericol securitatea țării întregi. Aici, intervin reglementările normative privind protecția datelor.

Metodologia cercetării. Cercetările întreprinse s-au bazat pe studierea doctrinei și legislației existente în domeniul. Printre metodele de cercetare utilizate evidențiem: metoda logică, metoda sistematică, precum și cea comparativă. Metodologia de cercetare a înglobat și metoda dialectică privind posibilitatea cunoașterii realității obiective, căile, mijloacele și metodele de percepere științifică.

Rezultate

Drepturile personalității, care recunosc o persoană ca persoană fizică și ființă spiritual-morală, sunt astăzi protejate în diferite țări într-o măsură mai mare sau mai mică. Dreptul de identitate poate fi perceput din două accepțiuni: prima, ca un *privilegiu de expunere* și ca un *privilegiu de protecție*.

O persoană identificabilă este o persoană fizică, care poate fi identificată direct sau indirect, în special, cu referință la un element de identificare, cum ar fi: un nume, un număr de identificare, adresă de domiciliu, un identificator on-line, sau la unul sau mai multe elemente specifice, proprii identității sale fizice, fiziologice, genetice, psihice, economice, culturale sau sociale.

Principalele componente ale securității informației sunt: confidențialitatea; integritatea; disponibilitatea. Pentru a identifica datele cu caracter personal, legislația impune respectarea anumitor principii: a) prelucrarea în mod legal, echitabil și transparent față de persoana vizată; b) colectate în scopuri determinate, explicite și legitime; c) adecvate, relevante și limitate la ceea ce este necesar în raport cu scopurile în care sunt prelucrate; d) exacte și, în cazul în care este necesar, să fie actualizate; e) păstrate într-o formă care permite identificarea persoanelor vizate pe o perioadă care nu depășește perioada necesară îndeplinirii scopurilor.

Discuții

Confidențialitatea are o multitudine de semnificații și nuanțe distincte care se schimbă în conformitate cu diferite perioade, societăți și contexte. Începând cu secolul al XVII-lea, a însemnat o viață liniștită, izolată în interiorul zidurilor. În ultimul deceniu al sec. XIX a fost dezvoltată ideea unui „drept general al personalității” și din care drepturi sau interese ale personalității se poate forma, cum ar fi: dreptul la integritate fizică, libertate și demnitate.

Astăzi, confidențialitatea este asociată cu un drept, recunoscut și protejat atât de dreptul național, cât și de dreptul internațional. Ca consecință, confidențialitatea a devenit un loc de siguranță în care individul are puterea de a fixa limitele întinderii sentimentelor și gândurilor sale pe care le dorește să le comunice celorlalți.

După cel de-al Doilea Război Mondial au fost recunoscute mai multe documente juridice internaționale prin care dreptul la intimitate a fost recunoscut ca drept fundamental de prima generație, protecția căruia a fost preluată de legislațiile naționale și regionale.

Declarația Universală a Drepturilor Omului [1] a reprezentat prima expresie globală a drepturilor ființelor umane în care demnitatea apare în prima teză a Preambulului, apoi în articolul 1, 22, 23 confirmând că, „toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi”.

Această idee se regăsește în art. 17 al Pactul Internațional privind drepturile civile și politice [2], care oferă protecția onoarei și reputației personale, iar statele sunt sub obligația de a furniza o legislație adecvată în acest scop.

Convenția cu privire la drepturile copilului [3] afirmă dreptul copilului la intimitate în termenii exacti ai Pactul Internațional privind drepturile civile și politice: „Niciun copil nu va fi supus unei imixțiuni arbitrare sau ilegale în viața sa privată, în familia sa, în domiciliul său ori în corespondența sa, precum și nici unui fel de atac ilegal la onoare și reputația sa” (art.16).

Evoluțiile legislative internaționale au stabilit orientări privind protecția datelor preluate de Convenția Consiliului Europei privind protecția datelor, care a influențat regimul în care s-a constituit și s-a dezvoltat dreptul Uniunii Europene.

Prima convenție de protecție a datelor din lume este adoptată de Consiliul Europei în 1981 pentru protejarea persoanelor față de prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal [4].

Convenția 108 este singurul acord multilateral cu caracter juridic obligatoriu în domeniul protecției datelor cu caracter personal. Obiectivul convenției este protejarea dreptului la viața privată, recunoscut la art. 8 din CEDO.

Art. 2 din Convenție [4] definește datele cu caracter personal ca „... orice informații referitoare la o persoană fizică, identificată sau identificabilă („persoana respectivă”)”. Datele cu caracter personal care constituie obiectul prelucrării automatizate vor fi (art. 5): a) obținute și prelucrate în mod corect și legal; b) înregistrate pentru scopuri determinate și legitime și nu pot fi utilizate într-un mod incompatibil cu aceste scopuri; c) adecvate, pertinente și non excesive scopurilor pentru care au fost înregistrate; d) exacte și dacă este necesar, actualizate; e) păstrate sub o formă ce permite identificarea persoanelor respective pentru un termen nu mai mare decât cel necesar scopurilor pentru care au fost înregistrate datele.

Integrarea economică și socială care rezultă din instituirea și funcționarea pieței interne al UE, progresul tehnologiilor informaționale a condus în mod necesar la o creștere substanțială a fluxului transfrontalier de date cu caracter personal între cei implicați, în calitate de participanți privați sau publici la activitatea economică și socială din statele membre.

Cu acest scop se adoptă Directiva 95/46/CE [5], care stabilește criteriile privind legitimitatea prelucrării și condițiile în care operațiunile de prelucrare a datelor cu caracter personal sunt legale și garantând astfel că prelucrările nu pot să aduc atingere drepturilor și libertăților persoanelor vizate.

Extinderea domeniului de aplicare a anumitor dispoziții ale Directivei 95/46/CE se efectuează prin dispozițiile Directivei 97/66/CE [6], care „... se aplică prelucrării datelor cu caracter personal în legătură cu furnizarea de servicii de telecomunicații accesibile publicului în rețelele publice de telecomunicații din Comunitate, în special prin intermediul rețelelor digitale cu servicii integrate (ISDN) și al rețelelor mobile digitale”(art. 3).

Rapiditatea progresului tehnologic și caracterul global al Internetului impun o abordare deschisă a tuturor tehnologiilor și serviciilor care permit autentificarea datelor pe cale electronică. Cu scopul promovării interoperabilității produselor de semnătură electronică se adoptă Directiva 1999/93/CE privind un cadru comunitar pentru semnăturile electronice [7]. Semnăturile electronice sunt utilizate în sectorul public, în cadrul administrațiilor naționale și comunitare și în comunicările dintre respectivele administrații,

precum și cu cetățenii și agenții economici, de exemplu, în cadrul sistemelor de contracte de achiziții publice, fiscalitate, asigurări sociale, sănătate și justiție.

Noile tehnologii digitale avansate, introduse în rețelele de comunicații publice din UE, a dat naștere la cerințe specifice de protecție a datelor personale și a confidențialității utilizatorului. Dezvoltarea societății informaționale s-a caracterizat prin introducerea de noi servicii de comunicare electronică. Accesul la rețelele digitale mobile a devenit posibil pentru publicul larg.

Internetul a răsturnat structurile de piață tradiționale furnizând o infrastructură comună la nivel global pentru o gamă foarte largă de servicii de comunicare electronică. Serviciile de comunicare electronică publice prin internet au deschis noi posibilități pentru utilizatori, dar reprezintă și noi riscuri pentru datele lor personale și pentru confidențialitatea comunicațiilor lor.

Cu acest scop, a fost necesară armonizarea actelor normative UE pentru a evita obstacolele pe piața internă a comunicațiilor electronice.

Prin adoptarea Directivei 2002/58/CE [8] s-au luat măsuri pentru a evita accesul neautorizat la comunicații; pentru a proteja confidențialitatea acestora, atât în privința conținutului, cât și a datelor referitoare la comunicații în sine, realizate prin rețelele de comunicații publice sau prin servicii publice de comunicații electronice. Directiva asigură armonizarea prevederilor naționale, „... în vederea asigurării unui nivel echivalent de protecție a drepturilor și a libertăților fundamentale, în special a dreptului la confidențialitate și la respectarea vieții private, în domeniul prelucrării de date cu caracter personal în sectorul comunicațiilor electronice și a asigurării liberei circulații a acestor date și a serviciilor și echipamentelor de comunicații electronice în interiorul” UE.

Directiva 2009/136/CE [9] vine cu reformarea cadrului de reglementare al UE pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice, împreună cu definirea unei strategii de gestionare eficientă a spectrului de frecvențe și consolidare a dispozițiilor pentru utilizatorii finali cu handicap. Actul reprezintă un pas important către realizarea unui spațiu informațional european unic și, în același timp, al unei societăți informaționale accesibile tuturor.

Noi concepte și idei în legislația europeană privind protecția datelor, reformând structura instituțională se stabilesc prin Regulamentul (UE) 2016/679 [10]. Regulamentul conține norme referitoare la protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal, precum și normele referitoare la libera circulație a datelor cu caracter personal.

În interesul unei abordări coerente a protecției datelor cu caracter personal în întreaga Uniune, precum și al liberei circulații a datelor cu caracter personal în Uniune, ca normele de protecție a datelor ale instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii să fie aliniate cât mai mult posibil la normele de protecție a datelor adoptate pentru sectorul public din statele membre se adoptă Regulamentul (UE) 2018/1725 [11].

Regulamentul stabilește normele referitoare la protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile și organele Uniunii precum și normele referitoare la libera circulație a datelor cu caracter personal între acestea sau către alți destinatari stabiliți în Uniune. În sensul prezentului regulament, se aplică noțiuni cum ar fi: „date biometrice”, „date privind sănătatea”, „date genetice” ... [11].

Urmărim ultimii ani că evoluțiile tehnologice rapide și globalizarea au generat noi provocări pentru protecția datelor cu caracter personal. Volumul colectării și a schimbului de date a crescut semnificativ. „În vederea asigurării unui nivel uniform de protecție pentru persoanele fizice în întreaga Uniune și a preîntâmpinării discrepanțelor care împiedică libera circulație a datelor în cadrul pieței interne..” a fost necesară elaborarea unui regulament „în scopul de a furniza securitate juridică și transparență pentru operatorii economici, inclusiv microîntreprinderi și întreprinderi mici și mijlocii, precum și de a oferi persoanelor fizice în toate statele membre același nivel de drepturi, obligații și responsabilități opozabile din punct de vedere juridic pentru operatori și persoanele împuternicite de aceștia ...” [11].

Cadrul juridic național din domeniul protecției datelor cu caracter personal este în concordanță cu cel al Uniunii Europene. De exemplu, pentru asigurarea cadrului juridic necesar aplicării Directivei 95/46/CE privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, a fost adoptată Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal [13]. Iar dispozițiile art. 28 al Constituției Republicii Moldova [12] reafirmă poziția Statului care respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată.

În ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal, în special, a dreptului la inviolabilitatea vieții intime, familiale și private, a fost adoptată Legea nr. 17/2007 cu privire la protecția datelor cu caracter

personal [14], care legiferează relații juridice, care apar în procesul de prelucrare a datelor cu caracter personal ce fac parte dintr-un sistem de evidență sau care sunt destinate să fie incluse într-un asemenea sistem, efectuată în totalitate sau în parte prin mijloace automatizate, precum și prin alte mijloace decât cele automatizate.

Prin Legea nr. 182/2008 este instituit Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal [15], o autoritate publică autonomă, independentă și imparțială față de alte autorități publice. Centrul are drept obiectiv apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor fizice, în special a dreptului la viață privată în legătură cu prelucrarea și transmiterea transfrontalieră a datelor cu caracter personal (punct. 2).

Tabel 1. Statistica comparativă a documentelor de corespondență pentru anii 2014-2021

Anul	Total corespondență	Documente intrate	Documente ieșite	Petiții	Documente interne
2014	4361	1738	1836	302	485
2015	5408	2425	2098	420	465
2016	5654	2811	2055	410	374
2017	6692	3605	2455	554	316
2018	8361	4180	3113	637	431
2019	10468	4982	4217	743	526
2020	11191	5115	4564	833	679
2021	11600	5083	4549	860	1108

Sursa: <https://datepersonale.md/en/>

Creșterea constantă, pe parcursul anilor, a numărului documentelor de corespondență examinate de Centrul, denotă nivelul tot mai ridicat de cunoaștere de către societate a importanței domeniului protecției datelor cu caracter personal. În plus, se constată creșterea numărului plângerilor înaintate de subiecții de date cu caracter personal și în intenția acestora de a-și realiza în fapt aceste drepturi [20] (Vezi: Tabel 1).

Posibilități extraordinare de prelucrare automatizată a datelor cu caracter personal care vizează aproape orice aspect al vieții noastre sunt considerate esențiale pentru economia informațională de astăzi și pentru societate în general.

În acest scop, Programul strategic de modernizare tehnologică a guvernării (*e-Transformare*), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 710 din 20 septembrie 2011 [18] și-a propus eficientizarea guvernării prin asigurarea interoperabilității sistemelor TI, precum și prin consolidarea și reutilizarea resurselor TI, interacționându-se pe o platformă tehnologică comună. Prezentul Program strategic va fi implementat pentru a face instituțiile publice mai performante, mai dinamice și mai aproape de nevoile cetățenilor.

Adoptarea Legii Nr. 305 din 26.12.2012 cu privire la reutilizarea informațiilor din sectorul public [16], a avut ca scop consolidarea agendei de date deschise în Guvern. Pentru a pune în aplicare această lege, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor a elaborat norme metodologice de implementare. Acestea stabilesc termenii și condițiile pentru accesarea și re folosirea ISP și a elaborat o licență de date deschisă pentru datele publice ale Republicii Moldova.

Cadru de interoperabilitate pentru sectorul public va asigura interoperabilitatea și coerența sistemelor TI prin însușirea sau revizuirea regulamentelor tehnice și a standardelor. În acest scop se adoptă Legea Nr. 142 din 19.07.2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate [17], care va facilita și a eficientiza schimbul de date și interoperabilitatea în cadrul sectorului public, precum și între sectorul public și cel privat, în vederea creșterii calității serviciilor publice prestate, a creării noilor servicii publice electronice și a asigurării securității informaționale.

Pentru a avansa în continuare în dezvoltarea unei societăți moderne digitizate, Guvernarea și-a formulat o viziune clară în acest sens, prin implementarea Strategiei naționale de dezvoltare a societății informaționale „Moldova Digitală 2020” [19], cu dezvoltarea în continuare a infrastructurii de comunicații electronice, dezvoltării conținutului digital local și a serviciilor, educației TIC, consolidării încrederii și siguranței în spațiul virtual.

Și proiectul Twinning „Consolidarea capacităților Parlamentului Republicii Moldova în procesul de armonizare a legislației naționale cu legislația UE”, implementat în perioada 2017- 2019, a avut scopul de a optimiza procedurile interne și de a consolida capacitățile personalului Secretariatului Parlamentului Republicii Moldova, pentru o mai bună înțelegere a legislației naționale cu legislația UE.

Concluzii

În concluzie, menționăm că, standardele internațional legale se bazează pe cinci principii identificate de legislație: notificare; alegerea și consimțământul; acces și participare; integritate și securitate; aplicarea.

Cadrul juridic național din domeniul protecției datelor cu caracter personal este în concordanță cu cel al Uniunii Europene, procesul de armonizare a legislației a fost și este unul continuu, pentru a face față schimbărilor permanente generate de evoluția domeniului de referință. Instrumentul juridic internațional care a pus premisele reglementării proceselor automatizate de prelucrare a datelor cu caracter personal, a constituit Convenția nr. 108 din 28.01.1981 pentru protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal.

Setul de acte normative ce reglementează protecția datelor în Republicii Moldova la etapa actuală țin de: politica de securitate; crearea și funcționarea SID; accesul la informație; securitatea informațională.

Bibliografie:

1. Declarația Universală a Drepturilor Omului din 10 decembrie 1948. https://www.ohchr.org/sites/default/files/UDHR/Documents/UDHR_Translations/rom.pdf.
2. Pact internațional cu privire la drepturile civile și politice* Nr. 31 din 16-12-1966. În: Tratatul Internațional Nr. 1 din 30-12-1998 art. 31.
3. Convenția cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989. https://cnpdc.gov.md/sites/default/files/document/attachments/conventia_cu_privire_la_drepturile_copilului.pdf
4. Convenția pentru protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal* Nr. 208 din 28.01.1981. În: Tratatul Internațional Nr. 44 din 30-12-2015 art. 208.
5. Directiva 95/46/CE din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date. În: Jurnalul Oficial al Uniunii Europene din 23.11.1995, L 281/31.
6. Directiva 97/66/CE din 15 decembrie 1997 privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul telecomunicațiilor. În: Jurnalul Oficial al Uniunii Europene din 30.1.1998, L 24.
7. Directiva 1999/93/CE din 13 decembrie 1999 privind un cadru comunitar pentru semnăturile electronice. În: Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 13/12, din 19.1.2000.
8. Directivei 2002/58/CE din 12 iulie 2002 privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice (Directiva asupra confidențialității și comunicațiilor electronice). În: Jurnalul Oficial al Comunităților Europene 31.7.2002, L 201/37.
9. Directiva 2009/136/CE a Parlamentului european și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 de modificare a Directivei 2002/22/CE privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile de comunicații electronice, a Directivei 2002/58/CE privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 privind cooperarea dintre autoritățile naționale însărcinate să asigure aplicarea legislației în materie de protecție a consumatorului. În: Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, L 337/11, 9002.21.81.
10. Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului european și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor). În: Jurnalul Oficial al Uniunii Europene din 4.5.2016, L 119/1.
11. Regulamentul (UE) 2018/1725 din 23 octombrie 2018 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 45/2001 și a Deciziei nr. 1247/2002/CE. În: Jurnalul Oficial al Uniunii Europene din 21.11.2018, L 295/39.
12. Constituția Nr. 1 din 29.07.1994 Constituția Republicii Moldova. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 78 din 9.03.2016 art. 140.
13. Legea Nr. 133 din 08-07-2011 privind protecția datelor cu caracter personal. În: Monitorul Oficial Nr. 170-175 din 14-10-2011 art. 492.
14. Legea Republicii Moldova cu privire la protecția datelor cu caracter personal Nr. 17-XVI din 15.02.2007. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 170-175 din 14.10.2011 art. 492.

15. Legea Nr. 182 din 10.07.2008 cu privire la aprobarea Regulamentului Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal structurii, personalului-limită și a modului de finanțare a Centrului Național pentru Protecția Datelor. În: Monitorul Oficial Nr. 140-142 01-08-2008 art. 578.
16. Legea Republicii Moldova Nr. 305 din 26.12.2012 cu privire la reutilizarea informațiilor din sectorul public. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 64-68 din 29.03.2013 art. 197.
17. Legea Republicii Moldova Nr. 142 din 19.07.2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 295-308 din 10-08-2018 art. 452.
18. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 710 din 20 septembrie 2011. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 156-159 din 23.09.2011 art. Nr: 780.
19. 46. Hotărârea de Guvern al Republicii Moldova Nr. 857 din 31-10-2013 cu privire la Strategia națională de dezvoltare a societății informaționale “Moldova Digitală 2020. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova Nr. 252-257 din 08-11-2013 art. 963.
20. Raport anual de activitate Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației din 2021. https://anrceti.md/files/filefield/Raport_21.pdf